

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel :

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— | nyolczad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A hülyék s gyengeelméjük tanítása s nevelése.

Azt mondják: az ujjunk sem egyforma, így vagyunk a tehetségekkel is. A hány az ember, annyi az észbeli tehetség. Ezt tapasztalhatjuk leginkább az elemi népiskolában, hol sokszor találunk hülye vagy gyengeelméjűre.

Mit tegyünk az ilyen szerencsétlenekkel? A népoktatási törvény ilyenektől ugyan megvéd, mert ezek az iskolából kizárhatók.

Csak hogy a törvény alkalmazása, különösen faluhelyen, úgyszólván kivihetetlen, és nem ajánlanám egy tanítónak sem, hogy ily kizáratásnak ő legyen az indítványozója s keresztülvívője.

Képzelnék el egy jómódú gazda hülye vagy gyengeelméjű tanulójának kizáratását. Jobb lett volna az ilyen tanítónak nem is születnie. És a mi fő, az egész község előtt a legszívtelebber ember színében tűnnék föl, a mi nagyon megkeseríténé pályáját.

Ezt elkerülvén nagy emberszeretetre, türelemre és különleges bánásmód tudására van szüksége a tanítónak, hogy az ilyen szerencsétlenek oktatását és nevelését az adott körülmények között keresztül vihessen.

Mert, hogy milyenek juthatnak kezünk alá, álljon itt csak egy példa.

Volt egy leánytanulóm, kinek a számok ismeretéhez semmi készsége sem volt. Elérte már a 12-ik évét, s ha a számoló-gépen 2+2 golyót akartam összeadni, tehát szemléltetve, ha megolvastattam vele tízszer, tizenegyszer bizonyosan azt mondta: kettő meg kettő az hat.

Épen így voltam vele az irvaolvasásnál is. A betűk képét ismerte, de két betűből álló egytagú szót a világért sem tudott volna elolvasni. A mi pedig bámolatba ejtett, az olvasmányokból kiválasztott sorokat hibátlanul tudta leírni, — de elolvasni, vagy a saját nevét leírni, erre képtelen volt.

Próbát tettem tehát s a 13-ik évében is bevet-

tem iskolámba s azt tapasztaltam, hogy a korrallal gyenge ismerőtehetsége erősbödött. S a gondos és türelmes tanítással annyira vittem, hogy a tízes számkörben a számegységekről némi fogalmat szerzett, nevét leírja és sok küzdés után egykéttagú szót elolvas. A hittanból beemlélve néhány kérdést hibátlanul tudott elmondani.

De mennyi türelemre volt szükség, míg ezt a semmitmondó eredményt is elérhettem.

Az én nevelési rendszerem az ilyenekkel ez: Mindenek fölött a legnagyobb emberszeretettel veszem körül és társait is figyelmeztetem erre. A jó és nemes bánásmód, mint a jótékony harmat, áldólag hat az ilyen lélekre. Azonkívül különös figyelmet fordítok rá, hogy napról-napra foglalkozzam vele. S bár mily zöldeket mondjon, türelmemnek nem szabad kifogni; de azt sem szabad észrevennie, hogy eredetiségén talán mulatok vagy mosolygok. És ettől óvni kell társait is; mert ha látja s tapasztalja a gúnyt vagy nevetést, megszegyenli magát, szótlanná lesz és minden eddigi építésünk halomra dől.

Nagy ambícióznak kell lenni a tanító szívében, hogy ilyenből csak valamit is faragjon. De ezért bő kárpotlást nyer azon tudatban, hogy a legnemesebb cselekedetek egyikét végezte. Hát még az a hála, mely őt a szülők részéről éri?

A teljesen hülye és a gyengeelméjük közt nagy fokozat van. Van ki születésétől ilyen és gyógyíthatatlan; van kit a szeszitalok korai élvezete tett ilyené.

Ez különösen a szegényebb munkásosztály gyermekeinél fordul elő.

Ha éleslátásunkkal az okot eltaláljuk, sok esetben adhatjuk vissza ezeket a társadalomnak; ha fölhevítjük a szülők figyelmét azon veszedelmes szokásukra, melylyel gyermekük szellemi és testi egészségét megölni sietnek.

Azért tehát az ilyeneket különféle kategóriába oszthatjuk. Van olyan, ki számvakságban szenved, a másik a betűk képe iránt érzéketlen; a harmadik nem törődik semmivel, rá nézve a világ meghalt. Nem örült, de azért mindent csak

reptesen vegez. El és eszik. Állandó munkára nem lehet rászoktatni. S ha bánásmódunk érdes, ő is durvává lesz. Haragos, indulatos, veszekedő. Leginkább elronthatják társai, ha gúnyolják és ingerkednek vele.

Hogy ezek nevelésének az adott körülmények között s a rendelkezésünkre álló eszközökkel megfelelhessünk, jó ha a tanító ezek nevelési és tanítási rendszerét tanulmányozza.

Mert ha csak egyet is e szerencsétlenek közül kiragad a szellemi sötétségből, minden nemiesen érző hálijára tette magát érdemessé.

Igen üdvös, ha e tanulókról napló jegyzetünkbe ily körülményt feljegyzünk, sőt ha évről-évre tett tapasztalatainkat megörökítjük. Ezzel nemcsak magunknak, de sokszor utódunknak is megkönnyíthetjük nehéz föladatát.

Jesus, a mi példányképünk, nagy emberszeretettel hódította meg a világot.

Ezt a szeretetet ápoljuk mi is szívünkben embertársaink iránt. A jó Isten képmását lássuk mindenkiben, és szánjuk inkább a szerencsétlent, mint gúnyoljuk. A kinek szívében a szeretet honol, az türelemmel teljesíti bármily nehéz föladatát is.

Nagyobb föladat nem haramolhat a tanítóra, mintha ilyent szeretettel, türelemmel s minden rendelkezésére álló eszközzel a társadalom hasznos tagjává akarja tenni.

Tündököljön tehát szívünkben az igaz önzetlen szeretet, a türelemmel párosulva, hogy a hiúlyek és gyengeelméjűek is szerető, gondviselő atyát és igaz tanítót lássanak bennünk.

Bussa.

Szokoló István.

A női szelidség a nevelésben.

A nő családanyai, társadalmi s egész élethivatása kívánja, követeli, hogy a leányokat, a leendő édes anyákat a szelidségre, a nők e sajátos erényere nevelni kell, nevelni pedig úgy a családokban, mint az iskolákban.

Hozzuk-e föl bizonyítékokot, példát? X.-ék családját boldognak ismeri és hirdeti mindenki. Amulattal szólnak az emberek a házi rendről, a gyermekek engedelmségéről, iskolában való előhaladásukról és magukviseléséről, szeretetvalóságukról. Az X.-ék gyermekeit szelidség, illem, tiszteletadás, engedelmség stb. más erények tekintetében példa gyanánt állítják a többi családok vasott, rossz gyermekeik elé. Egyik férfi irigykedve, másik mosolyogva emlegeti, hogy X. úr otthon ülő, hogy alig lehet látni a kaszinóban, nem jár kávéházba stb. Az asszonyok férfiek bosszúságára örökösen X.-et dicséretlik, hogy ilyen rendes, olyan igyekező, pontos hivatásában, hogy családjának él, hogy nem kártyás, szereti az otthon stb. Csodálkozva emlegetik, hogy X.-éknél még a cseled is tovább szolgál, mint náluk. Egy-zóval kutatják, keresik a rejtély okát és nem ismerik föl, hogy e fitkot X.-né szelid-

segében lehet fölatalni. Az ő nemes lelke vonja férjét az otthon édesnek ismert körébe. Ennek az édes anyának szelidsége tükrözik vissza a gyermekek ártatlan tekintetén, az ő szívének melegsége termi a család örömvirágait, az ő lelkének áldó fényköre von be mindent a családi tűzhelynél. A családtagok egymás iránt ezért engedékenyek; itt ki-ki tisztelettel viseltetik egymás iránt kölcsönösen és természetes módon. Senkit meg nem szólnak, meg nem rágalmaznak, mert e bünt nem is ismerik. S ha hallomás, hírük után a gyermekek emlegetnek, az anya szelid intellemmel figyelmeztet ennek rotságára. Heves-ségnek, indulatosságnak, haragnak itt nincs tanyája, e házban a béke anyala lakik a szelid édes anya személyében. Ha egy-egy nem várt veszteség, csapás, gyász és szomorúság dülne föl a meglegedés, a boldogság ez állandó tanyáját, a szelid édes anya kedves ajkáról hirdetleten: az Istenben vetett bizalom tana, a szelid, jó anya szeméből lepergő könnyeseppek megorvosolják a fájdalmakat és a fájó emlékek mellé a megnyugvás kellemes érzelme költözik a jó szívekbe.

Y.-ék házában ellenkezőleg áll a dolog. Az érkezőt a házból előtörő láрма czivódás, pörlekedés hangja köszönti. A mesterkelt udvariasság formáival fogadnak. Jelenléted feszélyezett, mert végig kell hallgatnod a férj és feleség kölcsönösen egymást okoló panaszait s örülhetsz, ha távoznod sikerül, mielőtt az ellenszenvek, gyűlöletek, indulatok vihara újra ki nem tör. Szánakozó lelked megérti, miért ismeretes Y.-ék háza boldogtalanságáról. A szeszélyesség, nyelveskedés, dacz, duzzogás, harag, irigység, ellenszenv, gyűlölség, hiúság, kevelység, nagyravágás, önzés s több e féle szenvedélyek fojtó gőze tölti be e házat. Az önmagával is tehetetlen anya elővigyázni, gondolkozni, intézkedni, okosan rendelkezni, dolgozni, éberkedni, gondoskodni nem tud, csak pörlekedni reggeltől napestig mindenkivel s mindenért, sokszor épen alaptalanul, méltánytalanul. Az ilyen háznak gyermekei utczán, berken, erdön, mezőn bolyonganak, mert otthon nincs maradásuk, haragos, indulatos anyjuk előtt meg nem állhatnak. Ha iskolába járnak, száz meg száz ellenük a panasz; czivódók, veszekedők, verekedők, nyugtalanok, mint otthon anyjuk. Az ilyen házban a férj sem találhatja meg munkája után a megérdemelt nyugtot s kerüli családját. A gyermekek soha nem hallanak jót. Ha ideiglenesen a nő szeszélye szerint visszatér is a látzólagos béke, az elfojtott szenvedélyek üszökjé ott lappang a keblek mélyén és a ki nem elégíthető hiúság, nagyravágás, önzés, vagy ezek következtében már beköltözött anyagi nyomor új tápot ad a föléledésre, a lelki háborgás megújulására.

Ezt a két házi életet csak gyöngén sikerült ugyan megrajzolni, mind a mellett tájékoztat arról, hogy a szelid lelkű édes anya valódi áldása a családnak, szereteteinek boldogsága

törésben az ő lelki életétől, szelid lelkületétől, erényes életmódjától függ.

A dolog természetes következménye nem lehet más, mint az, hogy ilyen anyákra van szükségük a családoknak s ilyen édes anyákat kell nevelnünk.

Első sorban az anyának, a családi környezetnek kell a szelidségre irányuló nevelésben föladatát helyesen megoldani. Öntudat vezesse már e tekintetben az édes anyát gyermeke legkisebb korában. Gondos óvással elhárítja a testi épségre és az egészségre káros hatásokat, a melyek a lelki élet alakulását is jelentékenyen módosítják. Nem tapasztaljuk-e, hogy púposok, sánták, bénák, vagy testi épségüket más módon vesztett gyermekek sokszor a legrosszabbak, legindulatosabbak, mert testi megbélyegzettségök állandó érzete a haragra, boszura, irigységre, gyűlöletre stb. más nemtelenebb hajlamokra vezet? Nem tapasztaljuk-e, hogy az egészséges gyermek sokkal engedékenyebb, békésebb, őszintébb, mint a beteges, kinél nem ritkán a kedélyi rendellenességek a testi és lelki élet összefüggésénél fogva jönnek létre? A szeretetteljes ápolás a gyöngé, önmagával tehetetlen és beteg gyermek körében a szelidségre nevelés kitünő alkalma. A durva bánásmód mellett eldurvul a lélek is, szelid, odaadó, gyöngéd bánásmód mellett a lélek is szelid, türelmes, gyöngéd lesz. Már a testi nevelés körében számos szempont ismerhető föl, a melyeknek helyes vagy helytelen fölhasználása mellett előkészíthetjük a szelidségre szolgáló szellemi nevelést, vagy alapjában ronthatjuk meg azt. A gyermekek táplálása, ruházása, tartózkodási helye, mozgása, nyugalma stb. nemcsak a test összhangzóbb életműködése tekintetében fontosak, hanem a lélek jövőendő életére is; mert jól tudjuk, hogy ezen életszükségeink az érzékiséget, ezek az ösztönöket, ezek ismét a vágyakat keltik föl, a melyek majd indulatok és szenvedélyek fokára emelkedhetnek.

De lépünk át a szellemi nevelés terére.

Mennyi tevédecs, bottlás, tájékozatlanság, gondatlanság, esztelenség, mulasztás fordul elő a legkülönbözőbb formában a családi nevelésben. Így például maguk az anyák emlegetik dicsékedve, hogy kisdédük az úr a háznál. Az e fajta kis óriások alkotják a házi élet középpontját: mindenki ezekről beszél, ezeknek kedvez; nemcsak a nagyobb testvérek, hanem a szülők is bálványozzák, szemben dicsérik őket, minden vágyukat teljesítik; a legelső és legjobb falat az övék, nekik minden szabad, a testvérek tulajdonaival rendelkeznek; ha a testvéreknek játékszerét megkívánják, a jogérzelem sértődve vonuljon el, s örülni kell, ha a kis hatalmasoknak azt megsemmisíteni sikerült; ezeknek törni, zúzni, bontani, csufolódni is szabad; a hódoló környezet szellemi képességet, akarati erőt lát abban, ha a nagyobbakra, talán a szülőkre is botot dobálnak stb. S ha valami nem sikerül e törpe hatalmaságoknak, vagy vágyaik nem teljesültek szívesen, a dacz, makacsság pánczélaiba öltöznek

és a sirás fegyverével indítják meg a harcot s nincs addig béke, míg a környezet a föltétlen engedelmesség okmányát, például az utolsó torta-darab alakjában ünnepélyesen át nem szolgáltatja. Ilyen eljárás mellett a gyermek nem nevelkedhetik szeliddé, hanem nagyravágyóvá, önzővé, hiúvá, nyalánkká, daczossá, mérgecsé, iriggyé, erőszakossá, követelővé, ravaszszá, önfejűvé, elbizakodottá, vakmerővé stb. Pedig mennyi keserűségnek, csalódásnak, megleckéztetésnek lesz az ilyen gyermekből lett ember kitéve az életben! Ez a jellemtelenség átöröklése, mely életuntságra, vagy vakmerő bűnökre vezet az életben s az egyén ez által lesz önmagában és a társadalomban a boldogtalanság kütfejévé.

Más háznál ellenben a gyermekekkel semmit sem foglalkozik az anya. A gyermekek vagy tudatlan, szívtelen, mérges dajkák, durva cselédek között, vagy magukra hagyottan nőnek föl, mint a gondozatlan kert dudvái; az udvar rejtett zugai-ban, utcán felügyelet nélkül rakonczátlankodnak, egymást ingerlik, verekednek, egymással izetlenkednek. Itt a kisebbek, gyöngébbek a nagyobbak szeszélyeinek tárgyai, s hogy beleilleszkedhesenek emezek hóbortjaiba, amazoknak is erőszakosknak, vakmerőknek kell lenniök és az alig pár év előtt még «ártatlannak» nevezett zsenge lelkek talaján fölburjánzanak a jellemtelenség átkos hajlamai.

A gyermek-élet előképe a jövő társadalmi életnek. A lélekre gyakorolt első hatások nyoma legtartósabb. Jellemünk kialakulására a környezet, a család a leghatározóbb. S mit mutat a gyakorlati élet? Lehet-e ma szólni az emberek szelidségéről? Igazak, jók meghurczoltatása általánossá lett. Az őszinteség nem boldogul. Érdekhajszá, árulkodás dúlja az emberek lelki nyugalmat. Általános a panasz a társadalom beteges voltáról, mert a szívek üresek, a szeretet, szelidség nem lakozik azokban.

Édes anyák dobjon meg szívetek ez igazságok hallásán! Neveljétek gyermekeiteket, főleg leányaitokat, a leendő anyákat, szelidségre. Nem kell ehhez tudományos rendszer, csak nyitott szem, öntudat, gyöngéd vallásos szellem és helyes családi érzék, s kiváltképen részetekről is — szelidség. A legkisebb kortól, a lelki fogékonyság legelső percétől egyszer se szalaszátok el az alkalmat, hogy gyermekeiteket szelidlelkűsége szoktassátok. A szokás ismételt eslekvésen alapszik s a jónak gyakorlatában ügyességre vezet. Mielőtt a belátás, az elvi meggyőződés segítségére jöhetne a gyermeknek a szelidség gyakorlatában, már előzőleg ügyesítsétek a megszokás alapján. Az első szó, melyet a gyermekhez intéztek, legyen a szelidség hangja, bánásmódok legyen állandóan mindig szelid. Ne engedjétek a dacz, durvaság, harag, indulat, más a szelidséggel ellenkező rossz hajlamok legcsekélyebb sarjadékát se fölburjánogni a gyermeki lélekben; a szeretetlenség legkisebb jelenségét se hagyjátok orvosolatlanul; az or-

vosság azonban mindig a szelidség legyen részletekről. A jutalmazás és büntetés alkalmazásában nagy körültekintéssel járjatok el. A gyermekek között ne tegyetek különbséget semmiben, mindenket érdemei szerint kell méltatni. Szoktasátok a testvéreket egymás iránti szelidségre. A testvérek egymást, a gyermekek szüleit, ezek a család minden tagját, a cselédeket is nyájas, szeretetből sugallt módon szelidséggel szólítsák; s ebben következetesnek kell lenni. A mesterkelt nyájaszkodás, modoroskodó, divatos gyöngédkedés, színeszieskedés, mit sem használ. A beszéd-, magaviselet-, kölesönös érintkezésben ne csak formászerűséggel nyerjen alkalmazást a szelidség szép elve, hanem ennek minden megnyilatkozásában legyen tartalom is, a mely nem lehet más, mint a szív nemessége és melege.

A családi környezetnek, főleg az édes anyának példája ad életet a nevelésben úgy általánosan, mint a szelidségre irányuló nevelés tekintetében is. A gyermek fogékony lelke a példa iránt olyan, mint a tiszta, fehér vász, mely nemesak a nemesebb, finomabb érintések hatásait fogja föl, hanem a szennyvet is.

Eger.

(Folyt. köv.)
Szöke Sámilor.

Fröbel rendszere és a magyar kisdedóvók.

A kisded öntevékenysége az akarat fejlődésével fokozódik s lassankint alkotó tevékenységgé, fejlettebb korában pedig munkává válik; ez okból Fröbel a kisdedeket a fejlődés e fokozatán a munkászerű foglalkozásokra is rávezette, melyeknek eszközeit szintén az életből leste el és pedagógiai rendszerbe foglalta.

Hogy Fröbel a nevelés egyik főtényezőjeül a gyermek cselekvésvágyát tekintette, az kétségen kívül helyes volt, hiszen már a legrégebb pedagógusok ismertek a játéknak, a cselekvésnek hatását a nevelésben. A gyermekek mindenkor játszottak; a leghíresebb férfiak is gyermekkorukban kiváló kedvöket lelték a játékban s maradandó műveiknek első alakja a játék volt. Magát, az isteni Megváltót, kisded korában úgy festik, mint keresztelő szt. János játszótársát, a ki mintegy megszentesté a játékot, mint nevelő eszközt.

A játék a gyermekre nézve több, mint szórakozás, mulatság; test- és szellemképző eszköz az s mint ilyen erkölcsi értékkel bír. Nem is Fröbel volt az első, a ki a játékot és foglalkozást fölhasználta; de érdeme az, hogy a játék-eszközöket s ezek alkalmazási módját gyakorlatba vette.

Azonban Fröbel, mint tudós és német ember, abba a hibába esett, hogy a tudományos rendszerezésre fordította a főgondot, Hegel bölcselétéből indulván ki.

Hegel bölcselétének alapja a gondolat, az eszme s az eszmetől fejlődő ellentétek kiengesztelődése.

Mivel Hegelnel egyetemes az eszme, Fröbel a kisded tevékenységének egyetemes eszközévé tette a labdát.

Az ellentétezen és ezek kiegyenlítésén épült föl Hegel rendszere; ugyanezen az úton alkotja meg Fröbel is a maga eszközeit. Az ellentétet természetesen az alakokban keresi és találja meg. Így született meg a golyó, az egyetemes gömb-alak, utána játékeszközüül annak alakú ellentéte: a koczká s a két ellentét kiengesztelője gyanánt a harmadik: a henger.

Mivel pedig az anyag és alak lényeges viszonyban vannak, egyik sem léven egyéb — Hegel szerint — mint átmenet, átesapás a másikba és mert a lényeges viszony elsőben közvetlenül, mint egész és rész jelentkezik: Fröbel igyekezett arra, hogy a kisdedet az egészszel és részzel minél előbb megismertesse. Ezért a golyót, koczkát, hengert részekre bontotta és így állott elő a többi játékeszköz.

Nem csupán az anyagnál, hanem az alaknál is iparkodott az egészről a részekre, az egységről a többségre áttérni. A gömbnek a kör, a koczkának a lap, a lapnak az él, az élnek a csücs része és többsége. A kört az egész és felkarika, a lapot a lerakótáblák, az élt és vonalat a pálczikák, a csücsöt és pontot a kütüzések és a borsó képviselik. Ime Fröbel játékeszközeinek keletkezése.

Kétségen kívül nagy tevedés volt Fröbeltől, hogy Hegel bölcselétére alapította rendszerét, hogy a labdát oly általánosnak tartotta, mint Hegel az eszmet. Hibázott, midőn játékeszközeit abból a czélből állította össze, hogy a gyermek az egészeket úgy is tekintse, mint egy nagy egésznek részeit, holott a kisded pl. a 8 koczkában sohasem lát egy egészet, hanem mindig sok egészet.

Fröbel tevedett akkor is, midőn azt hitte, hogy a gyermek átlátja az ellentéteket s azok kiegyenlítését.

Nem helyes, hogy az alakra fordította a főgondot, úgy annyira, hogy a formáért föláldozta a tartalmát; nem gondolván meg, hogy a gyermek sokkal inkább örül a maga csinálta játékeszköznek, pl. az ostornak, a melylyel pattogtathat, a babának, melyet dajkálhat, altathat, mint az olyan alaknak, melyet az asztalról föl sem emelhet.*

Kifogásoljuk, hogy az alakításban gyakran a kisded erőt fölülmuló, nehéz, bonyolult szépszerűi alakokat utánoztat; a játékeszközök ismeretében sokszor elvont, mértani magyarázatokba bocsátkozik, melyet a kisded fejletlen szellemével ellenkezne. Továbbá oly foglalkozásokat is felölel, melyek a gyermek testi épségének ártalmára lehetnek, pl. kütüzés, kivarrás. Eszközei között olyanok is előfordulnak, melyek a kisded tehetségét felülhaladó nagyszámú darabokból állanak, mint pl. a III. és IV. építő eszközök.

* V. o. Kisdednevelés XXIV. évt.

35 és 36 egész, fél, negyed koczkát és hasabot tartalmaznak.

Íde vehetjük azt a gyöngességét, hogy nemcsak foglalkozás közben kívánta a beszédet, verselést és éneklést, hanem még a foglalkoztató eszközöket is megénekelte; így a koczkát, palatáblát, palavesszőt stb. Rettenetes rossz rimekkel végződő versekkel gyötörte a gyermekeket.

Még több hibát követtek el Fröbel követői, kik csak rontottak eszközein és az elemi iskolák számára szánt foglalkozásokkal az óvóintézeti kisdedeket gyötörték, hosszasan az asztalhoz nyűgözték, a helyett, hogy a gyermek természetének megfelelően minél több alkalmat nyújtottak volna a szabad foglalkozásra.

Ép azért e rendszert nem követhetjük, de azt el kell ismernünk, hogy a eszeleményes nevelés eszemejének a gyakorlatba való átvitelét neki köszönjük. Az óvóintézetekben azelőtt uralkodott száraz, szóbeli tanítást vagy pusztá szemléltetést kiszorítja a játék, az öntevékenység elven alapuló foglalkozás.

Ha tehát óvónőink addig, míg megfelelőbb eszközökkel válthatják föl a mostaniakat, Fröbel egyes foglalkoztató eszközét, pl. az építődobozokat, az egyszerűbb papírmunkákat, az agyagidomítást vallásos és magyaros szellemben alkalmazták s gondosan kerültek mindazt, a mi a kisdéd értelmét megterheli, kezét, képzeletét lenyűgözi, eredményt érhetnek el velők óvóintézeteinkben mint ezt a tapasztalás is bizonyítja; mert más a rendszer és más az eszköz.

Ime, így vélekedtek már évekkel ezelőtt a magyar kisdédnevelők.

★

Azt hiszem, eléggé kimutattam, hogy Fröbel rendszerének már Graham Wallas előtt régen tanultak sirásói édes hazánkban. Dícsőségére váltak a magyar kisdédnevelőknek, hogy fölismerték Fröbel módszerének hibáit, iparkodtak e nyűgtól megszabadulni s helyökbe magyar gyermek játékeit, magyar képzeletalkotásait törekedtek összegyűjteni s azokat alkalmazni is. Így az öntevékenységen alapuló nevelés irányát követve, a gyermekek szabad eszelekvésvágyát jobban méltánoló elveket és magyaros szellemet honosították meg, nagy lendületet adtak a magyar kisdédnevelésnek.

Számord Ignác.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Spekuláció az iskolával. London mellett létezik legutóbb egy kisebb vidéki városban. Van itt egy felekezetenélküli elemi iskola, a melyben természetesen nem részesülnek hitoktatásban a gyermekek. A plébánost és káplánját (római katolikus), ilyen tanulói is lévén az iskolának) bántotta ez a körülmény s végre érintkezésbe léptek az intézetre fölügyelő iskolaszékekkel. A megállapítás elég érdekes arra nézve, hogy közöljük

olvasóinkkal. E szerint a plébános vagy káplánja minden reggeli előadás előtt félóraig foglalkozhatik katolikus gyermekekkel, szabadon taníthatja a hittant, de mindig egy tanító jelenlétében. Ezenfölül vasárnap külön összegyűjtheti az iskolában azokat a gyermekeket, viheti őket misére, tartat hozzájuk szentbeszédet; de az iskola falai között ismét mindig egy tanító jelenlétében fejtheti ki működését a plébános vagy káplánja. Azért pedig, hogy a felekezetenélküli iskola épületét az iskolaszék átengedi hittantanításra, *fizet a plébános évi 10 font sterlinget*, azaz körülbelül 120 forintot, a mi havi 10 forintnak felelne meg. Ez valóban diadala az angol üzleti szellemnek!

Hooliganism. Mit értünk e szokatlan s furcsa szó alatt? Talán az angol sem értené meg, ha nem mondanák el neki. *Londonban hooligan*-nak nevezik azokat a gyermekeket és suhanezokat, a kik túlszofolt otthonuk bűzös légköréből az utcára menekülnek, a kövezetten civakodnak, ennek erkölcesit sajátítják el s idővel, kezdve az iskolakerülésen, tolvajok, esalók, rablók és gyilkosok lesznek. Budapesti és bécsi nyelven szólva: esirkefogók, a kiket nemrég fővárosunkban elhagyatott gyermekeknek neveztek, a kik iránt érdeklődni kezdett a társadalom és a közjótékonyaság; de egy idő óta — minden magyar magalom átka — nagyon megesappant ez az érdeklődés. Az angol fővárosban most nagy mozgalom indult meg a *hooliganok* megmentésére: szomorú statisztikai adatok kerültek ugyanis a nyilvánosság elé. Londonban 755,940 összeírott iskolás gyermek van; ezek közül körülbelül 140,000 kerüli el napjában az iskolát s tanul utczai iskolákat; iskolába pedig egyáltalán nem jár 12,000 gyermek, a mi láthatólag jelentéktelen arányszám a budapesti állapotokhoz képest. Már vagy öt különféle egyület alapítottak Londonban a hooliganok megmentése végett, de ezek összevéve, alig húszezret tudtak védőszárnyaik alá venni s káros befolyásoktól megóvni. Legjobban sikerült az *isméllőiskolák* alapítása, mert ide mégis vagy 60,000 gyermeket sikerült beterenli; majd az angol nemzeti szellemnek megfelelőleg megpróbálkoztak *klubbokkal*, a hol azok a gyermekek nemesebb szórakozást találtak volna; ez az eszköz azonban nem vált be. Rendeztek tovább labdarugást (football), tornagyakorlatokat, nyári kirándulásokat s még az utóbbiak iránt mutatkozott ama szegény gyermekek részéről a legnagyobb érdeklődés, a kik e nélkül körülbelül az egész életüket London fojtó ködében és gőzében élték volna le. Az említett együletek azonban hathatósabb tevékenységet nem tudtak kifejteni, anyagi eszközök hiányában; másrészt az egész angol társadalom belátta, hogy az elhagyatott gyermekek sorsán javítani kell, ha meg akarják akadályozni, hogy ne legyenek *hooliganok*. Figyelmet érdemel a dolog közgazdasági szempontból is, mert azok a gyermekek és suhanezok ipart soha nem tanulnak, kereskedő-boltokba nem adják őket s így, ha becsületes úton akarnak maradni, életfogytiglan nem

viszik többre a napszámosságánál. Megmozdult tehát az egész angol társadalom, nagyszabású ligát fog alapítani, a melynek czime: *The twentieth century a league, a huszadik századbeli liga*, a mely nagy stílusban fog munkálkodni ama gyermekek megmentésén s sorsának javításán. Legközelebb pedig óriási meetinget tartanak Londonban, a melyen többek között *Argyll* hercege, *Rosebery* lord, Anglia volt miniszterelnöke és külügyminisztere stb. fognak beszélni. Az angol nemzet sajátosága tudvalevőleg e makaesség, kitartás, gyakorlatiasság. Előre lehet tehát sikert jósolni a mozgalomnak, a mely a hoodliganizmot bizonyára a legszűkebb korlátok közé fogja szorítani s aldása lesz a vagy hatmillió lakosságú Londonnak, a világ legnagyobb városának.

Nagylelkű kisasszony. Egy tartomány vagy megye keretében áldozni a népnevelés előmozdítására, tanítók anyagi helyzetének javítására, gyakran többet ér, mint országra szoló kisebb-nagyobb alapítványt tenni, mert hisz ez esetben az az alapítvány szét is forgácsolódhatik. Így gondolkozott *Kronsta* Mária kisasszony, a ki már 1877-ben 24.000 márkas alapítványt tett *porosz-sziléziai* szegény tanítónők és nevelőnők segélyezésére. Talán nem is volna érdemes ezt a körülményt most fölemlíteni, ha a nagylelkű kisasszony újabbán mást nem gondol. Kijelentette ugyanis 1897-ben, hogy még 300.000 márkát ajándékoz ugyanazon célra, ha maga a tartomány és magánosok a maguk részéről 150.000 márkát adnak össze. *Boroszló* városa s az utóbbiak ezt az összeget végre több mint három év után összegyűjtötték, úgy hogy a kisasszony is kifizette most azt a nagy summat: s így közel félmillió marka áll ama magasztos cél szolgálatára egyetlen egy tartományban.

— **A gyengeelméjű gyermekek** tanítása. Illetőleg külön osztályokba való csoportosítása nemrégben tudvalevőleg nagy port vert föl nálunk. Minden szülő fölháborodott e hallatlan terv halhatára s különösen épen az a szülő, a kinek gyermeke gyengeelméjű. S vannak-e szülők az ol világországban, a kik ezt be volnának hajlandók ismerni? Vannak, még pedig a fölvilágosodott *Németországban*. Itt e célra létesültek az úgynevezett *Hilfsschulék*, a segítő iskolák, a melyeknek célja, gyengeelméjű gyermekeket tanítani s őket egyszerűbb, minél kevesebb tudományos előkészültséget követelő életpályára előkészíteni. Nehány év alatt számuk amaz országban 50-ról 90-re szaporodott: tanítóegyesületet is alapítottak, a mely az idén husvétkor tartja első közgyűlést *Augsburgban*. Ezen tanítóknak elvük az, hogy 15 ilyen tanulóval több ne legyen az osztályban; épen ez a csekély számuk teszi lehetővé, hogy a tanuló velük egyenkint behatólag foglalkozzék. Továbbá német statisztikusok számították ki, hogy átlag ezer lakosra jut egy olyan gyengeelméjű gyermek: 15-20 ezer lakosságú város tehát már szervezhet is olyan segítő iskolát. Ezt javasolni is fogják az említett közgyüle-

sen. Az eddigi 90 Hilfsschulének működésére vonatkozó statisztikai adatokat is összeállították s kiderült, hogy a legtöbben ama gyermekek 80-90 százalékát sikerült tisztességes életpályára nevelni s akadt olyan is, a melynek minden tanulójával lehetett ezt az emberbaráti célt elérni.

EGYESÜLETI ÉLET.

Értesítés. T. Kartárs Úr! A nógrád-romhányi egyesített kath. tanítói kör elnöksége részéről a f. évben tartandó közgyűlésen a kiosztandó jutalomdíjakra a következő tételek tűzettek ki: 1. Az elképzeltet nevelés a gyermek testére és lelkére nézve mennyiben alapszik téves nevelési rendszeren és nevelési szempontból mik a következményei? 2. Az önféjűség, mint sok gyermeknél előforduló erkölcsi hiba, nevelés és tanítás által mi módon orvosolható? A dolgozatok jelígyével elátva, legkésőbb f. év áprilishó 1-ig, a bíráló bizottsági tagoknak leendő kiképzés végett a kör egyházi elnökéhez, főtiszt Kammerer Ferenc ker. esperes-tanfelügyelő úrhoz küldendők. Nógrád-Verőczére. Tolmács, 1901. január hó 19-én. Kartársi údvözlettel Kammerer Ferenc ker. esperes-tanfelügyelő, egyh. elnök, Flórián Márton a kör jegyzője.

Az ung-beregmegyei r. k. néptanító-egyesület a következő pályatételt tűzi ki: A reáltanfolyamok tanítása milyen betolyással van a népek erkölcsi és anyagi jólétére: Jutalma: Az első legjobb munkának 20 korona. Beküldési határidő 1901. évi április hó 15-ike. A pályamunkák a szerző nevét rejtő jelígyés levélkével ellátva a kitűzött határidőn belül főt. Benkő József főesp. elnök úrhoz Ungvárra küldendők. Pályázhatnak az ung- és beregmegyei róm. kath. néptanítók. Kelt Ungvárt, 1901. január 2. napján. *Benkő József*, egyesületi elnök.

VEGYESEK.

A miniszter köszönete. A kultuszminiszter Hornig Károly báró veszprémi megyéspüspököknek: a ki az egyházmegyejebeli római katolikus iskolák részére 724 korona értékű taneszközt adományozott, köszönetét nyilvánította.

A miniszter köszönete. A kultuszminiszter Feher Ipoly pannonhalmi főapátnak, a ki a viski r. kath. iskolának 1000 koronát adományozott, köszönetét nyilvánította.

A katolikus iskola védelme. Horváth Vincez Kristóf, szent benedekrendi aldozópap, soproni főgimnáziumi igazgató a tolnamegyei Fadd községben levő 5000 korona értékű házat örökálapítványképen a faddi római katolikus templomnak adományozta. Ha előnyös árban eladatnék a ház, úgy a befolyt összeg fele a faddi római katolikus iskoláé addig, míg annak katolikus jellege meg nem szűnik. Ez esetben az egész összeg a templomé lesz.

Az országos közoktatási tanács állandó bizottsága január 29-én tartott ülésében Beöthy Zsolt dr. elnöktésével megkezdte az osztatlan elemi népiskolai tanterv kérdésének tárgyalását. Az állandó bizottság már 1899-ben elkészítette a hattanítójú osztott népiskola tantervét, melyet jóváhagyás végett föl is terjesztett a közoktatásügyi miniszterhez, hogy ennek döntéséhez képest kezdhesse meg az osztatlan népiskolai tanterv kérdésének megoldását. Wlassics Gyula miniszter ez ügyben véleményük nyilvánítására hívta föl a királyi tanfelügyelőket és tanítóegyesületeket. E fölhívásra 53 jelentés érkezett be, közülük 28-an az egységes, 23-an a külön tanterv mellett nyilatkoztak. E vélemények beküldetvén a tanáshoz, ennek népiskolai szakbizottsága készített róluk összefoglaló jelentést: de konkrét javaslatot maga sem terjeszthetett az állandó bizottság elé, mivel tagjai közt egyenlő számmal voltak az egységes és külön tanterv hívei. Az állandó

...éség mindegyik tagjának hozzászólása után, a szak-
...éség előadójának kivételével, egyhangulag az egy-
...éség tanterv mellett nyilatkozott s ilyenül tekinti azt a
...éséget, amelyet a teljesen kifejlesztett, hattanítóju osz-
...éséti iskola számára már elkészített.

Köszönetnyilvánítás. A ráksi-i róm. kath. iskola-
...éség e helyen is a legmélyebb fiú hódolattal mond
...ésénetet nagyméltóságú báró Hornig Károly veszprém
...éség megyei megyés püspök urnak azon kegyes jószív-
...éséért, hogy a ráksi-i róm. kath. iskolának többféle
...ésérelést kegyesen adományozni méltóztatott. Az isko-
...ésézek megbízásából: ifj. Kutnyánszky István róm. kath.
...éséti, iskzs. jegyző.

Az Iskola-Egyesület Szózat-alapja. Az országos
...éség iskola-egyesület Vörösmarty Mihály születése-
...éségének évfordulója alkalmából ötszáz hódolással jutalom-
...éség-alapítványt tett, hogy annak kamatából minden esz-
...éséti deczemberében a nyéki elöljáróság megjutalmazza
...éséket a nyéki születésű tanulókat, a kik a legszebben
...éséjük Vörösmarty Szózatát. A mult év deczember
...ésé-én hazafias ünnepet rendeztek Nyéken és ki is osztották
...ésé jutalomdíjakat. A kultuszminiszter most az alapítványért
...éséköszönetét fejezte ki az egyesületnek.

Nyilvános köszönet. A Szent-István-Társulat nagy-
...éségű elnökségének azon nagylelkűségeért, hogy
...ésé iskolánk részére 40 dr. tankönyvet volt kegyes aján-
...ésédekezni, ez úton mondom az iskolaszék és a szülők
...ésé nevében hálás köszönetet. Isten fizesse meg égi kama-
...ésétekkal! Kisberki, 1901. január hó 24-én. *Somogyi Er-
...éség János*, okl. kántortanító.

Halálozások. Nagy József nemti-i kántortanító úr,
...ésé kedves kartársunk 17 éves fia, *Nagy Ernő* súlyos és
...ésé hosszas szenvedés után meghalt. Kiterjedt rokonság,
...ésé számos jóbarát és kartárs osztozik a bánatos atya gyá-
...ésészában. — *Bányay László* gk. tanító áldados működése
...ésé 50. évében a szentségek ájtatos fölvétele után január
...ésé hó 6-án Nyir-Gebén elhunyt. Elhunyt kartársunk 25 évig
...ésé elnöke volt a nyiri ker. tanítóinak.

A Ferencz József Tanítók Háza igazgatótanácsa
...ésé rendkívüli közgyűlést tartott. A mult évi zárszámadás
...ésé tudomásul vétele s az idei költségvetés elfogadása
...ésé után elhatározták, hogy a kultuszminiszterhez memo-
...ésérandumot terjesztenek föl, melyben az állami nyugdíjak
...ésé revizója alkalmával úgy a budapesti, mint a Kolozsváron
...ésé létesítendő tanítók háza részére segélyalapot kérnek. De
...ésé azután ebben a segélyalap-intézetben a hazai felekezeti
...ésé tanítók érdekképviseletet nyerjenek, mert a nyugdíjalap
...ésé főleg az ő pénzükből gyűlt össze.

A fonómimikáról. *A magyar tanítók kaszinója tan-
...éségyi bizottságába* meghaladó fővárosi és vidéki
...ésé tanerő hallgatta ma Tomcsányiné-Czukrasz Róza nagy-
...éséredekű előadását a fonómimikáról. Az előadónő az irva-
...éséolvasás tanítását egészen új alapon tárgyalta. Ismertette
...ésé Grosslen működését és ezzel kapcsolatban a fonómimika
...ésé fejlődését s térhódítását Franciaország iskoláiban. Rész-
...éséletezte a módszer hasznát és ismertette az ország külön-
...ésébzó részein történt eddigi elterjedését. Bardócz Pál föl-
...ésészólása után az előadónő kijelentette, hogy az érdek-
...ésébelőknek módszerét gyakorlatilag is be fogja mutatni a
...ésé Mátyásföldi állami iskolában. Végül Ember Károly, a szak-
...éséésztály elnöke mondott köszönetet. A legközelebbi ülés
...ésé február 9-én lesz.

Insultált tanító. Körülbelül egy hónappal ezelőtt
...ésé történt, hogy Bozsán József magánhivatalnok insultálta
...ésé Bertus András tanítót, a ki a VII. kerületi elemi isko-
...ésélabán a második osztályt tanítja. Bozsán kis fia sirva
...ésé panaszkolta el az apjának, hogy a tanító megverte, mert
...ésé az egyik könyvet otthon felejtette. Az apát annyira föl-
...ésézta a fia panaszja, hogy az iskolába rohant s a taní-
...ésétot arcul ütötte. Nagy János iskolaszolgát pedig, a ki
...ésé a tanítót őt fogni, mellbelökte s állítólag leszúrással
...ésé megpróbálta. Ebben az ügyben a budapesti kir. ügyészség,
...ésé megértesülünk, a htk. 165. §-ába ütköző, hatóság ellen
...ésé a közbiztonság erősök bűntettéért emelt vádat Bozsán
...ésé ellen. Visontai Soma dr. védő a vádiratokra kifogásokat
...ésé emelt be, melyeket a vádtanács egyik legközelebbi ülés-
...éséén fog tárgyalni.

Szerkesztői üzenetek.

Kérem. *A főtiszt. iskolaszéki elnök urakat tisztele-
...ésétel kérjük, hogy a megválasztott tanítói állásokat lapunk-
...éséban, mint a kath. népoktatási intézetek hivatalos közlönye-
...ésében pályáztassák.* — **Sz. M.** Intézkedünk. — **K. Z.** Ismer-
...ésé tetjük. — **B. A.** Egyházhatalosági intézkedések vannak
...ésé már az iskolai szünetnapok tárgyában. — **S. E.** Attettük az
...ésé igazgatóságához. — **W. I. R. 1.** A kath. iskolaszék elnöke a
...ésé plébános. Az iskolaszék maga kebeléből világi elnököt
...ésé választ, de az elnöki teendőket a pléb.-elnök végzi. 2. Fize-
...ésétesének behajtása iránt kérjen intézkedést a szolgabírói
...ésé hivataltól. — **D. L.** Köszönet. — **V. M.** Beérkezett a kü-
...ésédemény. Atdolgozással egyet-mást fölhasználunk. Kézira-
...ésétokat nem küldünk vissza. — **F. M.** Készséggel tettük
...ésé közzé. — **«Tanító.»** Közzétettük. — **A. D.** Igen, első sor-
...éséban részesülnek tandíjmentességben, ha tanulás által erre
...ésé érdemet szereztek. — **A. A. G. A.** Köszönet az értesíté-
...ésé sért. — **H. J. 1.** Sürgesse meg kérvényének elintézését a
...ésé kir. tanfelügyelőségnél. 2. Az iskolaszék figyelmeztetheti,
...ésé megintetheti, de fegyelmi büntetést nem róhat ki a taní-
...ésé torára. — **G. A.** Forduljon a kiadóhivatalhoz. — **Sz. J.**
...ésé 1. Intézkedünk. 2. Majd... majd. — **Sz. Ig.** Köszönet a
...ésé hozzászólásért. — **Sz. P.** Köszönet az értesítésért. —
...ésé **B. J.** Attettük Szűts és Tarsa budapesti cégéhez. A kü-
...ésé demény ő vállalkozott a képeknek említett áron való szállí-
...ésé tására. — **S. M.** Levélben feleltünk. — **M. P.** Készség-
...ésé gel adunk feleletet. — **P. L.** Levélben választottunk kér-
...ésé désére. — **T. L.** Az ellenfélnek van igaza. Levélben
...ésé bővebben indokoljuk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Magasfalu (Hochstettino, Pozsonymegye, posta hely-
...ésében) róm. kath. tót tannyelvű népiskolájának a III. és IV.
...ésé osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik *február 10-ig.*
...ésé Fizetése egynek-egynek: államsegélyből 660 kor., a köz-
...ésé ség pénztárából 140 kor.; 40 korona faatálya és egy a
...ésé legszükségesebbekkel butorozott szoba. Kötelesség: egy
...ésé osztályt önállóan vezetni; ismétlőkölöt tanítani; a kán-
...ésé torkában a plébános meghagyására segídekzni; a gyer-
...ésé mekkel szentmisére és egyéb szertartásokra eljárni.
...ésé Oklevél, magyar és tót nyelvnek szóban és írásban való
...ésé tökéletes bírása követeltetik; német nyelv ismerete és
...ésé zenébeni jártasság pedig előnyös. A megválasztandók
...ésé véglegesítésüket egy próbaév leteltével kapják. Az állás
...ésé azonnal elfoglalandó. A folyamodványok föl. *Gond Ignác*
...ésé *alesperos úrhoz Stomfára* küldendők. 40 1—1

Egri érseki megye.

A «Népnevelő» m. é. 34. számában megjelent pályá-
...ésé zat a királydi ktanítói állomásra újból kitézetik 1901.
...ésé *febr. 26-ra.* A pályázók a sajónémeti plébánián jelen-
...ésé kezzenek. Angyal János. 38 1—1

A **velezdi** róm. kath. kántortanítói állomásra f. é.
...ésé *febr. 25-re* pályázat hirdettetik. Biztos jövedelme Egerből
...ésé 600, azaz hatszáz korona. Pályázók okleveleikkel a *sajó-
...ésé németi plébánián* jelentkezzenek. Megjegyzés: nagyon
...ésé szép lakása van. Kelt S.-Németi, 1901. jan. 26. Borsodm.
...ésé u. p. Putnok. *Angyal János*, jelkész. 37 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A **jános-gyarmati** (Barsm.) róm. kath. iskolaszék egy
...ésé tanítói állomásra pályázatot hirdet. Jövedelme: 600 kor.
...ésé a községtől, 200 kor. államsegély, 6 öl tűzifa, 10 kor. kert
...ésé után. Csak okleveles, a német nyelvet szóban és írásban

re tantervek pályázhatnak. Határidő február hó 24. Feld-
mővelő Igazgatóság, iskolaszéki elnök. 41 1—1

Győri püspöki megye.

Gata nagyközségben (Mosonmegye) rom. kath. osztálytanító kerestetik. Fizetése 800 korona, esmos lakás és a szükséges tétel. Köteleessége: az első osztályt önállóan vezetni, az ismétlő-iskolát tartani és a kántori teendőkben segédkezni. Számíthat megilletés, mellékjuttatásra. Bővebbi nyelvi, magyar, horvát és német. Kérvények február hó 10-ig jót. Léveg Pál iskolaszéki elnök írma küldendő. 29 2—2

Sopronmegyei Egyházasközség rom. kath. iskolájánál újonnan szervezett osztálytanító állomásra pályázat hirdették. Díjazása: egy legszükségesebbekkel ellátott szoba; 1 holdnyi kert helyett évenként 10 K; szobafűtésre 6 négyzetméterenkint 141 K; azonfölül egész évi közpénz fizetésének 800 K-ig leendő pótlását a nm. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál kérelmezni fogja a hitközség. Pályázhatnak okleveles tanítók vagy tanítónők. A folyamodások az iskolaszékhez küldendők. Posta: Horpács. 41 1—1

Pécsi egyházmegye.

Székessia (Tolnai) rom. kath. magyar osztálytanító kerestetik. Évi fizetése 240 kor., a pécsi püspök 2018 1900 sz. rendelete szerint lakás és kertjuttatás 120 kor., melynek kiadását azonban az iskolafenntartó község még nem vállalta el: egy butorozott szoba fűtéssel és tisztogatással 120 kor. a végül előlemezés a kántortanítónál (300 kor.). Tartozik osztályát önállóan vezetni, vasárnapi iskolát felváltva tanítani és a kántorságban segédkezni, a miért az abban való hírtasság megkívánatik. A megválasztott okleveles pályázó az állást évközben csak kántortanítói való megválasztatása esetén hagyhatja el. Pályázati határidő: február 6. *Vilmos Ferenç* pléb. isksz. elnök. 36 1—1

Váci egyházmegye.

Ecsere, — a tövörös szomszédságában. Pestn. — rom. kath. iskolához okleveles terfi vagy nőtanító kerestetik. Évi juttatása: a) 528 korona állami segélyből, b) 240 korona a helybeli polg. község pénztárából, c) 80 korona lak- és kertjuttatás, ugyaninnen. d) 4 köbméter tűzifa természetben beszállítva, e) egy szobából aló lakás: egy számazsakkal, egy asztal, két szék és egy ruhaszekrény. Pályázati határidő f. évi február 5-ike. Az állomás azonnal ellogalando. Okmányait kérvények megírható küldendők. Ecsere, u. p. *Magdol. Matyka* Vilmos, esp. püspök. 31 2—2

A **rakoskeresztúri** rom. kath. iskola segédtanítót keres. Fizetése 400 kor., lakás, egy öl fa — mosás, vilá-

gítás és ágyneműn kívül. — teljes ellátás. A kérvények az iskolaszékhez február 10-ig küldendők. Az iskolaszék. 39 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A **böhönzei** rom. kath. népiskola osztálytanítói állására 800 kor. fizetés, egy butorozott szoba takarítás és fűtéssel, pályázat hirdettek. Osztálya vezetésén kívül a kántoriakban tartozik segédkezni. Kérvények a *lapsonyi plébániaközség*be küldendők. 35 1—1

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyáranak főkja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 27 évi fennállása óta

800-on felül új orgonát

épített, melyek közül 300 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Páris, Kanea, Szeged, Eperjes, Temesvár kiállításain kitüntetve.

Szives figyelembe!

A nm. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 78095/98. sz. rendeletei minden fokozatú iskolának használatra ajánlott kitűnő minőségű, melyeknek, tényleg, kellemes érdességű, gyorsan száradó és maradandó

iskolatábla-máz

új és régi (kopott) iskolatáblák s bármily nemű és nevű más írásfelületek befestésére szállít használatra készen 3.60 és 7.— koronáért, badogszelencékben (tartalma 3/4 és 1/4 kg.) a készítő

Greschik Gyula, Lőcsén

(Szepes vármegye).

Továbbá: 1 drb. iskolatábla-máz-ecset 1.60 kor., 1 palézk legfinomabb higitott, piros vonalozó-festék vonalhúzó-ecsettel 70 fillér. Láda, szállítólevél 40 fillér. Szállítás, az egész éven át, készpénz v. utánvét mellett. Tisztelettel kérem a pénzt és esomagolás díjat lehetőleg előre beküldeni. Kiválatra nyugtázott számla, ny. bélyeg felszámításával.

Nagy szállításoknál tetemes árengedmény.

Prospektus (magyar vagy német) számtalan elismeréssel és ajánlattal ingyen és bérmentve küldetik meg.

26

Törvényesen védett.

1—3

Minden rendelés franco küldetik.

Hasznos zeneművek.

I. Orgonára: Mozart: Fantasia (ábránd) 50 kr. — Volckmar: Album (48. n. ö.) 80 kr. Album (közép) 90 kr. Album (nehéz) 100 kr. Bach: Prael. Fuga és Toccaták 90 kr. — Nemesovits: Gyakorlati orgonasz. I. f. 50 kr. — Nemesov: 15 prael. és 24 csendtétel 60 kr. — Fischer-album (gyűjtemény) 45 kr. — Praeludium-album (100 darab) 60 kr. — Körner: Gyakorlati orgonasz. (616 darab) I. f. 80 kr. — Urvezekék harmoniumra. — **II. Hege-düre:** Hohmann: Hegesül-iskola II. f. fizet. Összesen I. f. 20 kr. Kreutzer: 40. tanul. 50 kr. — Melodiák alb. 60 kr. — Strauss-Lanner album 60 kr. — **III. Zongorára:** Magyar dal-album (200 dal) I. f. 80 kr. — Csárdás-album I. f. — Köhler: Zongora-iskola (teljes) I. f. 80 kr. — Beethoven: Összes eredeti szerzeményei (4 kézre) 70 kr. — Postaportó művenként 5 kr.

Bármely más zenemű nálunk kapható.

„Hirdető Salon” kiadóhivatala

Budapest, I., Fehérvári-út 40.